

Реферат на тему: "П.Загребельний (курсова робота)"

Павло Загребельний

Реферат на тему:

П.Загребельний

План

1. Життя і творчість П. Загребельного..... 3
2. Коротко про деякі збірки П.Загребельного..... 5
3. Значення творчості П. Загребельного в українській літературі..... 8

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО

Гарна книга про народ, про людину, збагачуючи розум і виховуючи почуття (згадаймо, як Белінський підносив пушкінську поезію саме за її всеосяжну здатність облагороджувати душу), спонукає до роздумів і діянь, до розмови, де може бути злагода й незгода, відкриття соціально-моральних істин і краси буття. Животворний зв'язок між письменником і читачем виникає тоді, коли він, митець, має що сказати людям, а вони, заглиблюючись у безмежжя художнього світу, пристрасно шукають у ньому відповіді на жагучі питання дійсності.

Талановитий український радянський письменник Павло Архипович Загребельний понад чверть віку веде діалог зі своїми сучасниками – діалог повчальний, дотепний і цікавий...

Прикметною рисою нашого митця є невситима жага творення. Хоч ким і хоч де б він не був: рядовим на війні, студентом-філологом Дніпропетровського університету, співробітником журналу "Вітчизна", редактором "Літературної України" – завжди віддавався праці сповна. За два з половиною десятиліття своєї творчості він написав сімнадцять романів, три збірки оповідань, чотири повісті, кілька кіносценаріїв і п'єс, десятки нарисів, критичних статей і оглядів. Два його романи "Смерть у Києві" та "Первоміст" відзначені Державною премією УРСР ім. Т. Г. Шевченка...

Павло Загребельний належить до тієї когорти радянських письменників, що і його ровесники В. Астаф'єв, Ю. Бондарєв, В. Биков, Ю. Друніна... Обпалені війною, вони до глибини осягли труди і дні фронтового покоління, яке врятувало Вітчизну від фашистського поневолення. В їхній творчості яскраво відбилися такі характерні риси радянської літератури, як безкомпромісність у боротьбі з буржуазною ідеологією, і приватновласницькою психологією, возвеличення подвигу радянських людей, утвердження соціалістичного гуманізму і почуття відповідальності за моральне обличчя своїх сучасників.

Критика свого часу звернула увагу на те, що Павла Загребельного приваблюють особливо три сфери людської діяльності: військово-патріотична, державно-історична і виробничо-творча. Це широке узагальнення потребує конкретизації. Суть у тому, що в

героїв Павла Загребельного різні види діяльності переплітаються, зливаються. Державною людиною в його романах постає, скажімо, не тільки князь Ярослав Мудрий, але й молодий робітник Дмитро Череди, а теоретик кібернетики академік Карналь такий же творець, як і талановитий митець Київської Русі Сивоок. Саме концепцією народу-творця і зв'язані між собою три романічні цикли Павла Загребельного...

Загалом письменник уміло, природно поєднує у своїх романах відтворення окремої долі з узагальненим зображенням плину життя. Майстер розлогої епіки – історичного "Дива", урбаністичного "Розгону", сільського "Левиного серця", що перегукуються між собою розробкою окремих мотивів і засобами характеротворення, – сміливо веде і діалог з історією, й інтимну розмову з людиною, згущаючи факти в образи доби і проникаючи в сокровенні таємниці душі.

У Павла Загребельного сотні дійових осіб. Є серед них і художньо невиразні, одномірні. Та людська пам'ять вибіркова, в ній залишається тільки істинне, довершене і необхідне для пізнання й самопізнання. Більшість людських характерів у творах нашого письменника – життєво правдиві, повнокровні. Чим вони цікаві? Неповторністю прояву повторюваного. Вони наче жадають одного: дива. Хто шукає його і знаходить, хто втрачає його або знищує, а хто – і це найважче – творить його в муках і любові...

Прадавня семантика кореня слова "диво" – світити. У слов'янських мовах "диво" – це те, що вражає: чудо, незвичайне, краса. Герої Павла Загребельного знають, що таке диво волі, диво пізнання, диво творчості, диво кохання й взаєморозуміння, диво народження справжніх людей і диво жіночих чарів.

У стильовому діапазоні письменника чудово поєднуються гостра, цікава фабульність з докладною деталізацією, іронія і сарказм з романтикою, публіцистика з психологізмом, афористичність і уривчастість з довгими фразами-періодами, з енергією дієслівних многочленів. Це проза розлога і водночас навальна, як повінь зі зливою і поривчастим вітром – "трощить, ламає, з землі вириває". Ця розбурхана течія несе з собою все, навіть життєву піну. Але русла ніколи не губить. Русло – це дума про людину, про народ, це концепція соціалістичної особистості, що творить на землі красу і добро.

КОРОТКО ПРО ДЕЯКІ ЗБІРКИ П.ЗАГРЕБЕЛЬНОГО

Це просто чудова риса П. Загребельного, бути ніби несхожим на самого себе в кожному новому творі. Одних він дивує, других захоплює, третіх дратує цією своєю постійною мінливістю й несхожістю, як, мабуть, ніхто з українських прозаїків. Є прозаїки більш "зручні" для розуміння критикою і читачем. У них з попереднього роману часто можна виводити зародок наступного. Буває навіть так, що особливо цікаве знайдене один раз нещадно експлуатується знову й знову, а тому вся так звана творча еволюція може звестися до того, що письменник повільно, але неухильно стає епігоном самого себе, утриманцем і популяризатором того, що він колись дійсно знайшов і на чому, засліплений його незвичністю, назавжди зупинився. Загребельний же володіє дорогоцінним вмінням вичерпати в одному творі все те, що повинно належати тільки йому, тільки саме цим замислом породженому до життя, а далі – з усіх

поглядів – тематично, манерою повістуння, особливостями літературного артистизму – від того, попереднього, твору рішуче відмежуватися і прийти в наступному романі, з лихвою виправдовуючи всі надії критики, знову несподіваним...

В усіх своїх історичних романах письменник звертається до трагедійних ситуацій (йому загалом дуже близька поетика трагічного), перед багатьма моральними альтернативами постають його герої, і нерідко зроблений ними вибір вартий їхнього життя, але, думається, найвищих трагічних нот досягає автор у цих двох романах про дивні й гіркі долі жінок – Євпраксії і Роксолани, долях, скалічених жорстоким часом, суспільством, соціальна природа якого антигуманна, антилюдська.

Характерно, що коли Павло Загребельний тільки починав розробляти історичну тематику, це і для критиків, і для шанувальників його таланту стало цілковитою несподіванкою, оскільки він – після спроб знайти себе в напів-нарисових, пригодницьких і навіть фантастичних творах, з якими він, власне, і прийшов в українську літературу, – нарешті й остаточно сформувався в письменника гостро-сучасної теми, співця індустріального міста, вдумливого дослідника його технічної і творчої інтелігенції. І раптом такий різкий стрибок до часів давно минулих, якого навряд щоб хто міг від нього чекати. Незвичайним також було і те, що трилогія так званих робітничих романів, об'єднана пізніше однією назвою "З погляду вічності" писалася паралельно з циклом історичних романів про Київську Русь. У творчості письменника так органічно й непорушно переплелися минуле і теперішнє...

Наш час можна з багатьма підставами назвати часом загостреного історичного мислення. Від подій найближчих двадцяти-тридцяти-п'ятдесяти років і до того, що сталось кілька століть назад – усе сьогодні сприймається і обдумується з особливою інтенсивністю, бо так чи інакше допомагає зрозуміти сучасність...

Щоправда, Історичний роман у радянській літературі 60-х років не дав такої високої хвилі, яку бачимо, наприклад, у 20-30-х або 40-50-х роках. Але книг про минуле, особливо в останній час, пишеться немало, і в них, без сумніву, нагромаджуються ознаки нової якості: можливо, не за горами – третя, прикметна своїми неповторними рисами хвиля в розвитку нашої історичної романістики...

До таких книг я відніс би роман П. Загребельного "Диво" (Рад. письменник, 1968)... Отже, перед нами-древлянські землі, Київ, Новгород, Болгарія і Візантія кінця X і перших десятиліть XI віку. Різні долі різних людей, які, зрештою, сходяться й перехреснюються на майдані стольного граду над Дніпром, де споруджується одне з найбільших мистецьких "див" тієї доби – Софія Київська.

На першому плані – митець Сивоок і князь Ярослав. Про Ярослава ми чимало знаємо з різних джерел, про Сивоока – нічого. Документальній і навіть легендарній історії його ім'я не відоме...

Якщо говорити про конкретну історію Київської Софії, то сучасні вчені сходяться на тому, що її споруджували, й оздоблювали грецькі майстри спільно з місцевими людьми, які, навчаючись у перших, збагачували й "ослов'янювали" їхнє мистецтво, привносили в нього виразні риси древньоруської самобутності.

Так виникла в романі постать Сивоока – гіпотетична, вимислена і водночас цілком реальна за своєю художньою сутністю. Він справді постає перед нами живою, вірогідною й типовою людиною своєї епохи – з великою і драматичною біографією, з пошуками, стражданнями, сумнівами та надіями.

Сивоок у "Диві", навіть і тоді, коли на Київській "горі" статечно розмовляє із самим князем, – плоть від плоті народної, низової, "спідньої" Русі, яка складала глибоко заземлену основу Київської держави і в незчисленних трудах, у болях і муках витворювала її могутність, що за часів Ярослава досягла своїх верховин.

Те, що Загребельному вдалося саме цей образ, видається мені успіхом принципового значення. Наша художня "старорущина", – з різних, у тім числі й поважних причин, – у глибини тогочасної народної маси та її свідомості досі проникала поволі й нелегко. Якщо схематично поставити в один ряд близькі з цього погляду постаті каменяра Журейка ("Ярослав Мудрий" І. Кочерги), закупа Микули та його доньки Малуші ("Святослав" С. Скляренка) й малого "роба" на Русі, полонянина у Візантії, а потім константинопольського і київського митця Сивоока, то різниця виявиться, без перебільшень, величезною. В "Диві" це – характер, художня повнокровність якого не викликає сумніву, особистість, яка в розумінні психологічної та інтелектуальної висоти виступає гідним партнером найвидатнішого розуму епохи (а в романі він таким і є) – самого Ярослава...

Загребельний у змалюванні Ярослава знайшов добру міру поєднання "державно-історичного" та "людського"...

Мудрий і талановитий київський князь у романі "Диво" – вершитель історично прогресивної справи зміцнення та об'єднання Русі, але разом з тим він син свого класу й часу, людина, яка сповідає їхні погляди, їхню жорстоку мораль навіть тоді, коли вони викликають у ній внутрішній супротив...

Більше, ніж будь-який з попередніх творів автора, "Диво" засвідчує зростання зображувальної сили його письма, вміння вивести неокраїні, самотні людські характери, через які розкривається хід життя, пристрасті й прагнення епохи...

Уміє дати автор "Дива" і барвистий історичний фон, охоче користуючись для цього способом принагідного, майже літописного переповідання характерних епізодів і бувальщин, часто незвичайних, інколи вражаючих у своїй історичній красномовності; в сукупності укладається виразна, хоч і не завжди ошадна, мозаїка епохи.

А головне – свіжість і самостійність загальних авторських рішень, яким завдячує в романі так ясно висвітлена тема найбільшого і найдорожчого "дива історії": тема людини, незборної в своєму прагненні до свободи й щастя.

ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ П. ЗАГРЕБЕЛЬНОГО

Радянська література створила багато образів мужніх, чесних, щирих людей, які стали добрими друзями читачів, увійшли в їх життя, як знайомі, близькі люди. Кожен новий твір, де змальовані образи, гідні дружби нашого читача, – радісна подія в літературі. Думаю, що книга П. Загребельного "Дума про невмирущого" (вперше твір друкувався в журналі "Прапор" №№10-12 в 1957 р., а вийшов окремим виданням у

"Молоді") стане для читача такою подією. Історія короткого життя її героя, життя, сповненого мук і болю, але красивого і чесного, знайде відгук у багатьох серцях.

Йому ще не сповнилось сімнадцяти, коли почалася війна. Андрій пішов до військкомату, де вже стояли великі черги добровольців. Коли йому запропонували написати автобіографію, та ще докладну, він злякався: у нього не було біографії. Ну, народився. Ріс. Закінчив неповну середню. Вступив до комсомолу. Закінчив середню. Працював під час канікул у колгоспі. Збирав колоски. Був причіплювачем. Косив сіно. Яка ж тут біографія, коли все так просто і звичайно?

Та, мабуть, і після війни, коли б Андрій Коваленко залишився в живих, він не помітив би, яка багата його біографія. Ну, пішов добровольцем. Воював. Поранили. Вилікувався. Знову воював. Знову поранили. Взяли в полон. Втік. Впіймали. Знову втівав... Здатні на подвиги не часто розповідають про свої подвиги. Бо, може, джерелом цих подвигів саме і є впевненість у тому, що так чинив би кожен на його місці. Велика, справжня скромність—сестра героїзму, а не посередності...

Ми часто не помічаємо, яким неоціненним багатством володіємо, що, справді, може "солнце померкло б, увидев наших дум золотые россыпи". Письменник мало пише про радянських людей, з якими доля зводила його героя там, далеко від рідної землі. Але кожна така зустріч, як з Мартиненком, Банніковим, Антроповим, залишає хвилююче враження, показує, що в які б обставини не потрапили радянські люди, вони живуть між собою за законами, нормами нового суспільства, за соціалістичними законами.

Справжнім гімном радянській людині звучить заключний епізод короткого життя героя повісті, епізод, з якого могла б початися легенда про радянського юнака. Коваленко, смертельно поранений після останньої спроби вирватися з полону, лежить у бараку поруч з поляком, якому на світанку мають зробити укол, щоб убити. "Андрій намагався думати про дім, про батька й матір, про Катю. Але пам'ять його, знесилена, змучена безугавним болем, розгубила всі спогади, як квітка пелюстки. Йому тепер лишався біль, різкий і нестерпний, і думки. Вчора пін шкодував, що його не вбили тоді одразу в Марбурзі, тепер дякував випадкові, який продовжив йому життя на ці кілька днів. І перед смертю він ще зможе зробити добре діло. Зможе, хоч як це не важко". І ось він, напружуючи останні сили, підводиться і міняється номерами з своїм сусідом Єжі Фурчаком. Вранці укол роблять йому, а не Єжі. Андрій умирає, щоб жив він.

" - Простіть, мамо й тату, свого сина за те, що він вмер так далеко від вас, за те, що вмер раніше од вас. Ви ще довго пам'ятатимете його. Будете згадувати свого енна вранці, як сходить сонце, і в безсонні ночі, в горі і в радості, взимку й повесні, поки й живі, будете ви журитися за своїм сином... І ще будете ви тужити й нарікати на долю за те, що не поклала вона вашому синові під голову пахучого снопа пшениці, не постелила йому в боки білих, м'яких снігів, не завітчала йому могили червоною калиною, бо пропав ваш син Андрій безвісти. Чи ж безвісти?"

Ні, не безвісти, - говорить повість П. Загребельного. Залишилися десь люди - все-таки люди, які ходили за ним конвоєм, і якщо не знайшлось у них поваги до юнака, то хоч подив перед силою його душі збережеться в їх пам'яті, це добре для справи миру.

Залишилися ж, певно, в живих товариші по долі, які понесуть з собою пам'ять про це недоспіване життя. Залишився Єжі, який повинен пам'ятати, що йому належить жити і за Андрія, бо, рятуючи його ціною свого життя, радянський юнак заповідав йому і свої людські обов'язки.

А тепер ось ще тисячі читачів, яким розповідає про життя Андрія письменник Павло Загребельний. І так розповідає, що як живий постає перед читачем його юний герой і по безспірному праву тих, хто загинув за Вітчизну, говорить до своїх ровесників: перевірте, чи достойно ви живете, чи вмієте цінити людську честь, радянську свою гідність?

В повісті П. Загребельного виявилися найсильніші сторони його обдарування, його творчість, на мій погляд, належить до того напрямку української прози, відносно якого не доводиться повторювати, що романтика є складовою частиною реалізму. А для такої романтики потрібен глибокий суспільний зміст, красиві душею, може, гідні подиву людські образи, тонке відчуття нового в почуттях, ділах, помислах людей, в стосунках між людьми...

Список використаної літератури

1. Фащенко В. Глибінь і розмаїття дивосвіту. – У кн.: Загребельний П. Твори: В 6-ти т. К.: Дніпро, 1979, т. 1, с. 5-6; 15-16.
2. Слабошпицький М. Загадка Павла Загребельного. –Радуга, 1980, № 1, с. 157; 158; 159.
3. Новиченко Л. Хто звів семібрамні Фіви. – У кн.: Література і сучасність: Літературно-критичні статті. К.: Рад. письменник, 1970, вип. III с. 39-42; 46; 56.
4. Шамота М. Дума про безсмертя. – Літ. газета, 1958, 15 квіт.